

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
STRATEGINIŲ KOMPETENCIJŲ GRUPĖ
DĖL ADMINISTRACINĖS NAŠTOS POKYČIO VERSLUI PER 2021 METUS**

PAŽYMA

2022-04-26 Nr. NV-1108

Vilnius

Teikėjas: Ekonomikos ir inovacijų ministerija

Tikslas: pristatyti Vyriausybei atskaitingų institucijų priimtų sprendimų įtakotą administracinės naštos verslui pokytį per 2021 metus.

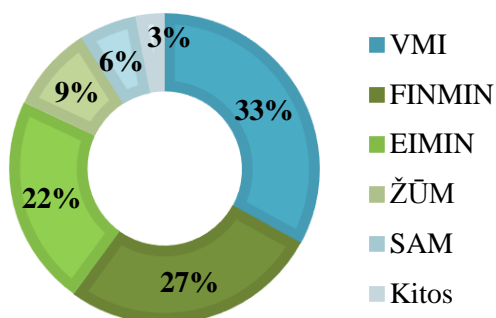
Esmė: **Administracinė našta** ūkio subjektams suprantama kaip laiko sąnaudos ir finansinės išlaidos, kurios patiriamos vykdant teisės aktuose nustatytus informacinius įpareigojimus¹.

Informacinis įpareigojimas – įpareigojimas pateikti valstybės ar savivaldybių institucijoms ar įstaigoms arba jų įgaliotiems asmenims informaciją apie savo veiklą ar gaminius; tokią informaciją kaupti, saugoti ir pateikti valstybės ar savivaldybių institucijai ar įstaigai arba jų įgalioto asmens atskiru pareikalavimu; pateikti informaciją trečiosioms šalims.

Per 2021 m. administracinė našta ūkio subjektams buvo sumažinta 7,6 mln. eurų (palyginimui per 2020 m. administracinė našta ūkio subjektams buvo sumažinta 6,3 mln. eurų). Nuo 2014 m., kai administracinė našta buvo pradėta vertinti, administracinė našta sumažinta 136 mln. eurų.

¹ Administracinė našta apskaičiuojama padauginant laiką, per kurį atliekamas informacinio įpareigojimo vykdymo veiksmas, vidutinį valandinį darbo užmokestį ir kiekio kintamąjį, kuris parodo informacinio įpareigojimo vykdymo veiksmo atlikimo dažnį ir jį atliekančių ūkio subjektų skaičių. Administracinė našta vertinama vadovaujantis Vyriausybės nutarimu patvirtinta Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodika. Ekonomikos ir inovacijų ministerija yra parengusi ir savo interneto svetainėje skelbia iš dalies automatizuotą skaičiuoklę administracinei naštai apskaičiuoti (<https://eimin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/verslo-aplinka/geresnis-reglamentavimas/administracines-nastos-vertinimo-ir-mazinimo-praktine-informacija>).

**LABIAUSIAI ADMINISTRACINĘ
NAŠTĄ SUMAŽINUSIOS
INSTITUCIJOS 2021 M. (PROC.)**

- 1.Valstybinė mokesčių inspekcija (VMI)** - 2,894 mln. eurų,
- 2.Finansų ministerija (FINMIN)** - 2,3 mln. eurų,
- 3.Ekonomikos ir inovacijų ministerija (EIMIN)** - 1,891 mln. eurų,
- 4.Žemės ūkio ministerija (ŽŪM)** - 792 tūkst. eurų,
- 5.Sveikatos apsaugos ministerija (SAM)** – 536 tūkst. eurų.

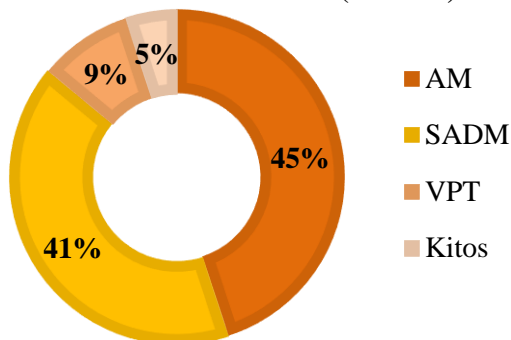
Labiausiai administracinę naštą per 2021 m. sumažino šie priimti teisės aktai:

- ✓ **Finansų ministro įsakymas, kuriuo supaprastinama kontroliuojamųjų sandorių dokumentavimo tvarka**, panaikinant reikalavimą rengti kontroliuojamųjų sandorių kainodaros dokumentus, kai vykdomi sandoriai tarp Lietuvos mokesčių mokėtojų, taip pat **supaprastinami reikalavimai suteikiant galimybę mokesčių mokėtojams pasirinkti taikyti 5 proc.** atkainių su tokių paslaugų teikimu susijusių sąnaudų bazei **nerengiant jokios palyginamosios analizės šio dydžio pagrindimui, sumažino administracinę naštą 2,37 mln. eurų;**
- ✓ **Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininko įsakymas, kuriuo nustatoma, kad akcizų apskaičiavimo dokumentas (toliau - DAA) privalomai turės būti išrašomas ne 3, o tik 1 egzemplioriumi, kuris turės likti sandėlio savininkui, išrašiusiam DAA, taip pat panaikinamas reikalavimas akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui, siekiančiam**

anuliuoti DAA duomenis, teikti laisvos formos prašymą VMI dėl šių duomenų anuliavimo (asmuo galės šiuos duomenis panaikinti sistemoje), **administracinę naštą sumažino 2,017 mln. eurų;**

- ✓ **Vyriausybės nutarimas „Dėl Mažmeninės prekybos taisyklių patvirtinimo“, kuriuo buvo 1,96 mln. eurų sumažinta administracinė našta mažmeninės prekybos įmonėms, supaprastinus netikusių prekių keitimo ar grąžinimo procedūras, įtvirtinant žodinę vartotojo prašymo formą;**
- ✓ **Žemės ūkio ministro įsakymas, kuriuo nustačius, kad nuo 2022 m. balandžio 5 d. (pasėlių deklaravimo) augalų apsaugos produktų naudojimo žurnalas bus pildomas tik Paraiškų priėmimo informacinėje sistemoje, sumažins administracinę naštą 1,03 mln. eurų.**

LABIAUSIAI ADMINISTRACINĘ NAŠTĄ PADIDINUSIOS INSTITUCIJOS 2021 M. (PROC.)

- 1. Aplinkos ministerija (AM) - 493,5 tūkst. eurų,**
- 2. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM) - 446,4 tūkst. eurų,**
- 3. Viešųjų pirkimų tarnyba (VPT) - 94 tūkst. eurų.**

2021 m. labiausiai administracinę naštą padidino šie priimti teisės aktai:

- **Statybos įstatymo pakeitimas, kuriame buvo numatyta pareiga sukurti naują Skaidriai dirbančiojo asmens tapatybės identifikavimo informacinę sistemą (valdytoja - SADM), kurioje statybose dirbantys asmenys turi registruotis ir gauti bei turėti statybininko tapatybės identifikavimo kodą (statybininko ID), tačiau vėliau buvo nuspręsta parengti naują statybos įstatymo keitimą ir **nustatyti pareigą gauti QR kodą.** Šiais pakeitimais (abiejų įstatymų projektų administracinė našta vertinta atskirai) administracinė našta iš viso buvo padidinta beveik **474,6 tūkst. eurų;****
- **Aplinkos ministro įsakymas, kuriuo **nustatyti reikalavimai dėl mobilių taršos šaltinių sunaudotų degalų, oro transporto priemonių atliktų kilimo ir tūpimo ciklų apskaitos, administracinę naštą padidinimo virš 446 tūkst. eurų;****
- **Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimas, kuriuo **įpareigojami gaminio tiekėjai Europos cheminių medžiagų agentūrai teikti Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH) nurodytą informaciją – naštą padidino virš 301 tūkst. eurų;****
- **Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo pakeitimas, kuriuo numatyta, kad įmonių rengiamame metiniame pranešime su aplinkosaugos ir personalo klausimais susijusi informacija būtų papildyta reikalavimu kartu pateikti ir kovos su korupcija ir kyšininkavimu susijusią informaciją, **atskirai išskiriant informaciją, susijusią su užsienio pareigūnų papirkimu sudarant tarptautinius sandorius.** Atitinkamai socialinės atsakomybės ataskaitoje su aplinkosaugos, socialiniais ir personalo, žmogaus teisių užtikrinimo, kovos su korupcija ir kyšininkavimu susijusią informaciją įmonės privalo papildyti informacija, susijusia su užsienio pareigūnų papirkimu sudarant tarptautinius sandorius. **Taip pat nustatyta, kad jeigu yra priimtas sprendimas likviduoti ar reorganizuoti įmonę, ta įmonė turi parengti finansines ataskaitas ir pagal sprendimo dėl įmonės likvidavimo ar reorganizavimo priėmimo dienos duomenis, ir pagal įmonės likvidavimo ar reorganizavimo pabaigos dienos duomenis.** Šiais reikalavimais ūkio subjektams administracinė našta padidinama 240,7 tūkst. eurų.**

2021 m. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos (toliau – EIMIN) inicijuoti pokyčiai ir darbai geresnio reguliavimo ir administracinės naštos mažinimo ūkio subjektams srityje:

- **Atsižvelgiant į tai, kad verslo patiriama našta neapsiriboja vien tik administracine našta, o teisės aktuose nustatomi dažnai reikalavimai verslui sukuria ir kitas prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas (kaip pvz., išlaidos medžiagoms, įrankiams, įrangai, investicijoms ir pan.), tačiau šiuo metu institucijos vertina tik administracinę naštą ūkio subjektams, EIMIN parengė Ūkio subjektų**

administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodiką (toliau - **Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodika**), kurią artimiausiu metu Vyriausybei patvirtinus **bus sudaryta galimybė objektyviai ir kiekybiškai pamatuoti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų sukeltą naštą ūkio subjektams** bei prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų pokytį.

- **Siekdama gerinti ūkinės veiklos sąlygas, mažinti administracinę ir prisitaikymo naštą ūkio subjektams, EIMIN nusprendė atlikti naują licencijų peržiūrą** (*Lietuvoje šiuo metu yra apie 604 išduodamų licencijų rūšių ir licencijų skaičius auga: į Licencijų informacinę sistemą suvedamų išduotų licencijų skaičius padidėjo nuo 27,2 tūkst. per 2015 m. iki 49,6 tūkst. per 2020 m. (180 proc.)*), kurios tikslas – išanalizuoti Lietuvoje taikomus licencijavimo mechanizmus ir, kur tikslinga, pasiūlyti supaprastinti pernelyg sudėtingą licencijavimo reguliavimą, kuris galėtų varžyti ūkio subjektų įsisteigimo laisvę, atsisakyti perteklinių įpareigojimų ar procedūrų. Pradėta licencijų peržiūra skiriasi nuo ankstesnės (vykdytos 2012-2014 m.), nes **yra orientuota į tam tikrą ūkinės veiklos sritį – sveikatos priežiūrą. Nagrinėjamas plataus spektro sričių licencijavimas: sveikatos priežiūros įstaigų, sveikatos priežiūros specialistų, farmacijos srities, medicininių tyrimų licencijavimas, higienos paso išdavimas įvairioms veiklos vykdyti.** Sveikatos apsaugos ministerija kartu su pavaldžiomis institucijomis užpildė atitinkamus klausimynus. Šiuo metu įvertinta beveik pusė, tai yra 20 iš 43 pateiktų klausimynų, ir parengtos išvados dėl šių licencijų atitikties bendriesiems licencijavimo principams. **Remiantis šiais pasiūlymais ir rekomendacijomis, kurios bus pateiktos SAM, tikimasi optimizuoti leidimų ir licencijų išdavimo procedūras sveikatos apsaugos sektoriuje ir taip sumažinti prisitaikymo prie reguliavimo naštą ūkio subjektams.**
- Siekiant paskatinti institucijas aktyviau taikyti geresnio reglamentavimo priemones, bet didesnę dėmesį skirti administracinės naštos vertinimui ir mažinimui **EIMIN 2021 m. organizavo mokymus administracinės naštos vertinimo ir mažinimo tema, kuriuose dalyvavo ir savo žinias geresnio reglamentavimo ir administracinės naštos mažinimo srityje gilino virš 500 dalyvių.**

Dalykinio vertinimo išvada:

- Įvertinant tai, kad **patvirtinus Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodiką, bus palaipsniui pereinama prie reguliavimo išlaidų vertinimo** (privalomas prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimas numatomas nuo 2023 -01-01), siūlytume EIMIN:
  - **užtikrinti reikalingą metodinę pagalbą institucijoms bei informacijos sklaidą**, siekiant tinkamai pasiruošti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimui;
  - **apsvarstyti kaip administracinės naštos mažinimo stebėsenos ataskaita transformuotųsi į teisės aktais sukuriama prisitaikymo prie reguliavimo naštos stebėsenos ataskaitą, koku periodišku ir koku būdu ji būtų viešinama;**
  - **įvertinti teisės aktų, reglamentuojančių administracinę naštą, aktualumą bei atitiktį esamai situacijai ir prireikus inicijuoti atitinkamus teisės aktų pakeitimus.**
- Manytume, kad EIMIN inicijuota licencijų peržiūra neturėtų apsiriboti tik licencijų peržiūra sveikatos priežiūros srityje, todėl siūlytume EIMIN **pateikti preliminarinius planus kokiose srityse ir kada planuojamos licencijų peržiūros.**
- Atsižvelgiant į EIMIN atlikto vertinimo kaip laikomasi „Dviejų datų“ taisyklės, kuri numato dvi sąlygas – kad teisės aktai įsigaliotų gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną, ir kad tarp teisės akto ar jo pakeitimo paskelbimo ir įsigaliojimo datos būtų trijų mėnesių laikotarpis, rezultatus, kurio metu nustatyta, kad sąlygos, jog teisės aktas turi įsigalioti gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną buvo nesilaikyta daugiau nei 70 proc. analizuotų atvejų, o trijų mėnesių sąlygos nesilaikyta beveik 80 proc. analizuotų atvejų, **ragintume institucijas laikytis Teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatų ir užtikrinti rengiant atitinkamus teisės aktus dviejų datų taisyklės taikymą, o EIMIN vertinant institucijų pateikiamus teisės aktų projektus skirti didesnę dėmesį šios taisyklės taikymui.**
- Atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybei svarbu jog būtų vertinamas ir stebimas administracinės naštos pokytis tiek gyventojams tiek ir valstybės ir savivaldybių institucijoms, siūlytume Vidaus reikalų ministerijai:
  - **pateikti informaciją kokiomis priemonėmis numato stebėti administracinės naštos pokytį piliečiams ir kitiems gyventojams, bei koku būdu ir periodiškumu planuoja apie administracinės naštos pokytį informuoti Vyriausybę;**
  - **įvertinti galimybę parengti metodinius dokumentus, kurie leistų kiekybiškai įvertinti teisės aktų sukeltą administracinę naštą bei jos pokytį valstybės ir savivaldybių institucijoms, taip pat sudarytų galimybę vykdyti administracinės naštos stebėseną.**